

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5To/51/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2322010455
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Ferencziová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2322010455.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Ferencziovej a sudcov JUDr. Martina Žovinca a Mgr. Michala Polláka, v trestnej veci obžalovaného A. B., pre úmyselný prečin neoprávnené vyrobenie a používanie platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona v znení platnom a účinnom do 31.12.2020 v súbehu s úmyselným prečinom krádež podľa § 212 ods. 1 písm. a), písm. d) Trestného zákona v znení platnom a účinnom do 31.12.2020, o odvolaní obžalovaného a prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 28.02.2024, č.k. 11T/15/2022 - 354, na verejnom zasadnutí konanom dňa 16.5.2024 takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolania obžalovaného A. B., nar. XX.XX.XXXX a prokurátora Okresnej prokuratúry Galanta, zamietajú.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej aj len ako „okresný súd“) zo dňa 28.2.2024, sp. zn. 11T/15/2022 bol obžalovaný A. B. uznaný za vinného nasledovne:

„Obžalovaný A. C. D. E. F. B. G. C. H. I. E. , A. B., nar. XX.XX.XXXX v J., hlásený trvalý pobyt K. XXX, okres Šaľa, Slovenská republika, toho času v predbežnej väzbe v ÚZVJS Leopoldov,

sa uznáva za vinného, že

dňa 28.09.2020 v čase okolo 10:30 hod. v budove Okresného úradu v Šali, na ulici Hlavná 2/1, 927 01 Šaľa, poškodenej D. B. odcudzil peňaženku čiernej farby v hodnote 10 eur s finančnou hotovosťou vo výške 10 eur, bankomatovou kartou B. B. - VISA vydané k účtu B. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX a ďalšími doposiaľ nestotožnenými vernostnými kartami, ktorú mala D. B. v otvorenej kabelke prehodenej cez rameno. Po odcudzení tejto peňaženky obvinený vykonal s bankomatovou kartou D. B. 5 výberov hotovosti a to v čase o 10:50 hod. vo výške 150 eur, v čase o 10:52 hod. vo výške 150 eur, v čase o 10:54 vo výške 150 eur, v čase o 10:56 hod. vo výške 150 eur a v čase o 10:57 hod. vo výške 250 eur, a to v bankomate s označením S6AV132K umiestnenom v Šali, na ul. SNP, na budove predajne Kaufland, čím spôsobil poškodenej D. B. škodu vo výške 870 eur,

teda

neoprávnené si obstaral platobný prostriedok, prechovával a použil ho,

si prisvojil cudziu vec tým, že sa jej zmocnil, a spôsobil tak malú škodu a čin spáchal na veci, ktorú mal iný pri sebe,

čím spáchal

úmyselný prečin neoprávnené vyrobenie a používanie platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona v znení platnom a účinnom do 31.12.2020,

- v jednočinnom súbehu s úmyselným prečinom krádež podľa § 212 ods. 1 písm. a), písm. d) Trestného zákona v znení platnom a účinnom do 31.12.2020.

2. Za to súd obžalovanému uložil trest nasledovne:

„Podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona a poukazom na § 36 písm. k), písm. l) a § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, tiež za použitia § 41 ods. 1 Trestného zákona, na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 1 (jeden) rok.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona sa na výkon uloženého trestu zaraďuje do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.“

4. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie prokurátor, ktoré odôvodnil tým, že (citácia):

„Okresný súd Galanta dňa 28.02.2024 napadnutým rozsudkom v predmetnej trestnej veci uznal obžalovaného vinným zo spáchania prečinu neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona (účinného v čase spáchania skutku) v súbehu s prečinom krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a), písm. d) Trestného zákona (účinného v čase spáchania skutku), za čo mu uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, so zaradením do ÚVTOS s stredným stupňom stráženia.

Súd pri ukladaní trestu aplikoval ustanovenia § 219 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. k), 1), Tr. zák., § 37 písm. h), m) Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák.. Nakoľko obžalovaný na hlavnom pojednávaní učinil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., súd vykonal dokazovanie len čo do otázky ukladaného trestu. Svoje rozhodnutie o uložení uvedeného trestu súd odôvodnil nasledovne.

„Pokiaľ ide o ukladanie trestu, súd (berúc do úvahy vykonané dokazovanie nevidel priestor pre ukladanie alternatívnych trestov či podmieneného trestu odňatia slobody (ani v ich prípadnej kombinácii - ako navrhovala obhajoba, argumentujúc potrebou resocializácie obžalovaného cez napĺňanie cieľov tzv. restoratívnej justície), nakoľko v minulosti k náprave obžalovaného evidentne nevedol ani výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody; navyše, tu žalovaného skutku sa obžalovaný dopustil len pár týždňov po VTOS v inej trestnej veci za v podstate totožnú trestnú činnosť (siahnutie po miernejších/alternatívnych/podmienečných druhoch trestov s ohľadom na tieto skutočnosti podľa názoru súdu neprichádzalo do úvahy). Súd preto siahol po nepodmienečnom treste odňatia slobody. Pri zistenej rovnováhe poľahčujúcich a priťažujúcich okolností [súd zistil (i) dve poľahčujúce okolnosti – obžalovaný sa ku skutku doznal, trestnú činnosť úprimne oľutoval, tiež nahradil poškodenej škodu vrátane trov právneho zastúpenia, čo ostatne viedlo prvotne k zmierovaciemu konaniu v tejto trestnej veci, ktoré však napokon nebolo úspešné; a (ii) dve priťažujúce okolnosti - trestná minulosť obžalovaného plynúca z jeho odpisu registra trestov a mnohosť trestnej činnosti kedy súd tu ukladal úhrnný trest za viac ako jeden trestný čin; súd nevidel naplnenie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, ako navrhovala obhajoba, nakoľko obžalovaný nie konštantne napomáhal objasneniu trestnej činnosti - v podanom odpore svoju vinu poprel, pričom samotné ostatné priznanie sa k trestnej činnosti nepostačuje na priznanie tejto poľahčujúcej okolnosti], nebol v tomto prípade zákonný dôvod na úpravu základnej výmery trestnej sadzby v tomto ohľade v zmysle § 38 ods. 2 Trestného zákona. Aplikovateľná bola základná výmera sadzby trestného činu zo zbiehajúcej sa trestnej činnosti najprísnejšie trestného [§ 41 ods. 1 Trestného zákona; prečin neoprávnené vyrobenie a používanie platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona v znení platnom a účinnom do 31.12.2020] 1 rok až 5 rokov. Súd tak mohol ukladať trest odňatia slobody od 1 roka až do 5 rokov, kedy napokon zvolil výmeru trestnej sadzby nepodmienečného trestu odňatia slobody vo výmere 1 rok (t. j. na samotnej spodnej polovici do úvahy prichádzajúcej výmery trestnej sadzby trestu odňatia slobody), ako výmeru postačujúcu na naplnenie účelu trestu u obžalovaného (zohľadňujúc aj zásady ukladanie trestov) - súd totiž prihliadol (i) na jednej strane na trestnú minulosť obžalovaného, ktorá by sama osebe odôvodňovala uloženie aj výrazne vyššej výmery trestnej sadzby (obžalovaný je recidivista, aj pokiaľ ide o úmyselnú trestnú činnosť; tieto skutočnosti vylúčili aktuálne tiež možnosť aplikácie mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 Trestného zákona u obžalovaného), no tiež (ii) na druhej strane na skutočnosť, že obžalovaný pred súdom učinil vyhlásenie o svojej vine, úprimne trestnú činnosť oľutoval), kedy aj nahradil svojím skutkom spôsobenú škodu, a tiež, že od času tohto skutku v 09/2020 sa iného trestného činu nedopustil, dopustil sa v 09/2022 jedného priestupku, ktorý on i jeho družka vysvetlili ako domáce nezhody (súci týmto konanie majúce intenzitu priestupku nezľahčuje, no nakoľko ide o jediný priestupkový záznam, ktorého povahu dovysvetlil obžalovaný a písomným podaním i jeho družka, nebol podľa názoru súdu dôvod prihliadať na tento záznam spôsobom, ktorý by znamenal potrebu siahnuť po vyššej trestnej sadzbe, než súd napokon siahol). Podľa názoru súdu je tak postačujúca výmera nepodmienečného trestu odňatia slobody v trvaní 1 rok (ako vonkoncom nie zanedbateľná). Skrze tento rozsudok uložený trest považuje súd za zákonný, primeraný (nie príliš prísny, nie príliš benevolentný), spravodlivý, bezo zvyšku napĺňajúci účel trestu v zmysle § 34 Trestného zákona (zohľadňujúc zásady ukladanie trestov), a to tak z pohľadu generálnej prevencie (odradenie iných od páchania takej trestnej činnosti), ako aj z pohľadu individuálnej prevencie či prevýchovy obžalovaného na jedinca, ktorý sa už v budúcnosti trestnej činnosti dopúšťať nebude (správnosť týchto záverov súdu,

v prípade právoplatnosti tohto rozsudku, však preverí až budúci čas a v ňom zaznamenané počínanie si obžalovaného).“

S uvedeným postupom súdu - najmä čo do druhu a výšky uloženého trestu sa nestotožňujem, rovnako tak so samotným odôvodnením uloženia predmetného trestu. Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Trest plní funkciu ochrany spoločnosti jednak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabránenie v trestnej činnosti), a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu), a jednak aj voči ďalším občanom - potenciálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti).

Na tomto mieste si dovoľíme poukázať aj na potrebu generálnej prevencie, pričom tá spočíva vo výchovnom pôsobení trestu na ostatných členov spoločnosti a uskutočňuje sa prostredníctvom individuálnej prevencie. Ak sa trestom zabráni páchatelovi v ďalšej trestnej činnosti, dáva sa tým nepochybne najavo i ostatným členom spoločnosti, aké správanie je nežiaduce, proti čomu je zameraný Trestný zákon, a tak možno ovplyvňovať ich pozitívnu hodnotovú orientáciu. Trest má pôsobiť na spoločenské okolie páchatel'a, pretože i páchatel' pôsobí trestným činom na svoje okolie. V rámci generálnej prevencie pôsobí trest len svojimi psychickými účinkami. Disproporcie vo vzájomnom vzťahu medzi generálnou a individuálnou prevenciou môžu viesť k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, keď uložený trest nepovažuje za spravodlivý ani spoločnosť, či páchatel', a to či už ide o trest príliš zhovievavý alebo prehnane prísny. (pozri str. 294, Mencerová, I. a kol. Trestné právo hmotné. Všeobecná časť. 2. aktualizované a prepracované vydanie, Šamorín: Heuréka, 2015)

Podľa § 34 ods. 2 Tr. zák. páchatelovi možno uložiť len taký druh trestu a len v takej výmere, ako je to ustanovené v tomto zákone, pričom tento zákon v osobitnej časti ustanovuje len trestné sadzby trestu odňatia slobody.

Podľa § 34 ods. 3 Tr. zák. trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Podľa § 34 ods. 4 Tr. zák. pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Mám zato, že vyššie dostatočne neriadil uvedenými ustanoveniami sa súd pri ukladaní trestu Tak, ako už bolo vyššie uvedené, s výmerou trestu pre obžalovaného sa nestotožňujeme a ani s odôvodnením súdu, ktoré ho viedlo k uvedenému rozhodnutiu.

V danej trestnej veci súd uložil páchatelovi trest na spodnej hranici trestnej sadzby, hoci ide o mnohonásobného recidivistu, ktorý len pár dní po tom, čo bol prepustený z výkonu trestu za obdobnú trestnú činnosť sa opäť dopúšťal úmyselných majetkových trestných činov. Na rozdiel od súdu, som toho názoru, že uvedený trest neplní prvky, či už individuálnej prevencie a už vonkoncom nie prvky generálnej prevencie. Súd pri odôvodnení trestu poukazuje na úprimnú ľútosť obžalovaného, s čím sa taktiež nedá úplne stotožniť, pričom takúto ľútosť považujem za absolútne nedôveryhodnú.

Pre priznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. 1) Trestného zákona sa vyžaduje kumulatívne priznanie sa páchatel'a k spáchaniu trestnému činu, ako aj úprimné oľutovanie tohto trestného činu. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2020, sp. zn. 5Tdo/40/2020)

Úprimná ľútosť páchatel'a, ktorý sa opakovane dopúšťa rovnakej trestnej činnosti, napriek skutočnosti, že bol viackrát za ňu právoplatne odsúdený, dokonca aj na nepodmienečné tresty, nie je dôveryhodná a nemožno ju z tohto dôvodu prijať ako poľahčujúcu okolnosť. (pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.02.2022, sp. zn. I. ÚS 98/2022 a analogicky aj Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2017, sp. zn. III. ÚS 708/2017)

To či v tom-ktorom prípade obvinený spáchaný skutok úprimne ľutuje, je treba hodnotiť nielen z jeho ne/verbálnych prejavov (z procesne relevantných výpovedí, zo záverečnej reči alebo z práva posledného slova), ale aj z celkových okolností prípadu (napr. či išlo o úmyselný dlhodobý pripravovaný trestný čin alebo nedbanlivostný delikt), osoby páchatel'a (napr. či išlo o dosiaľ netrestanú osobu alebo recidivistu s množstvom záznamov v registri trestov), príp. ďalších skutočností, ktoré predznamenávajú jeho vnútorný vzťah k spáchanému trestnému činu (napr. či sa poškodeným ospravedlnil, príp. či ich sám z vlastnej iniciatívy odškodnil a pod.). (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11.06.2020, sp. zn. 5 Tdo 21/2020)

V intenciách vyššie uvedeného som toho názoru, že súd nemal priznať obžalovanému poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 písmeno l) Trestného zákona. V závere poukazujem na tú skutočnosť, že obvinený je toho času vo vydávacej väzbe (KS TT sp. zn. 5Ntc/4/2024) na podklade Európskeho

zatýkacieho rozkazu Rakúskej republiky, kde ma byť vydaný na trestné stíhanie (okrem iného) aj pre majetkovú trestnú činnosť obžalovaného s obdobným modus operandi, ako je v predmetnej trestnej veci (krádeže peňaženiek) vo Viedni a Salzburgu, pričom skutkov sa mal dopustiť práve spoločne so svojou družkou A. B.. Z uvedených dôvodov preto navrhujem, aby Krajský súd Trnava v zmysle ustanovenia § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Tr. por. zrušil mnou napadnutý rozsudok Okresného súdu Galanta vo výroku o treste a aby v zmysle ustanovenia § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovanému uložil primeraný a zákonný trest odňatia slobody, vo výmere minimálne 2 roky a 6 mesiacov.“

5. Obžalovaný podal odvolanie čo do výroku o treste a odôvodnil ho prostredníctvom svojho obhajcu nasledovne (citácia):

„Postup súdu po prijatí vyhlásenia podľa § 257 ods 1 písm b) Tr.por.

Súd prvého stupňa po uskutočnenom pojednávaní, na ktorom dňa 02.12.2022 po vyhlásení obžalovaného podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por. prijal vyhlásenie obžalovaného podľa §257 ods. 7, 8 Tr. por. Na základe Na základe výslovného prehlásenia poškodenej „že netrvá na ďalšom pokračovaní trestného konania z dôvodu, že došlo ku odstráneniu škodlivých následkov spádového prečinu“ súd uznesením zo dňa 20.02.2023 schválil zmier medzi poškodenou a obžalovaným a zastavil trestné konanie.

Vyjadrením postoja súd prvého stupňa mal v čase svojho rozhodnutia za preukázané, že v skutkových okolnostiach prípadu prevažoval záujem poškodenej nad záujmom štátu na potrestaní páchatel'a, ktorý v rámci individuálnej prevencie poskytol štátu peňažné plnenie na pomoc obetiam trestných činov. Práve kombináciou postoja a správania obžalovaného, ktorým nielen uznal svoju chybu, ale odstránil škodlivé účinky skutku a navyš pokiaľ poukázal úhradu (ekvivalent peňažného trestu) na pomoc obetiam trestných činov, mal súd za preukázané pri povahe, charaktere činov, a menšej závažnosti konania (prečin), že popri posudzovaní všetkých okolností nevynímajúc trestnú minulosť obžalovaného, je nad záujem spoločnosti a štátu prezentovaný výrazom generálnej prevencie (odstrašenie iných páchatel'ov) nadradovaný privilegovaný záujem poškodenej na priebehu a výsledku trestného konania. Tento názor zodpovedá modernému postoju politiky štátu na presadzovaní restoratívnej justície ktorý prekonal model plných väznic ktorý nepriniesol očakávané výsledky len Slovensko zaradil medzi krajiny s najvyšším počtom odsúdených na 100 osôb na svete.

Právny názor súdu v tejto otázke vychádzajúci zo skutkových zistení pre účely hodnotenia komplexu okolností tvoriacich podklad pre posudzovanie súdu o následkoch, zodpovedal svojim významom a povahou zistení a vyvodzovaných záverov stavu zodpovedajúceho výnimočným okolnostiam prípadu, ktoré sa transformovali do hodnotiacich záverov pre účely posudzovania podmienok ukladaného trestu. Nič na tejto skutočnosti nemôže zmeniť ani zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý nevykonáva vo veci žiadne dokazovanie a preto nespôsobilý odkaz súdu pred vyhlásením rozsudku o vine a treste v obsahu, že nie je v prípade ukladania trestu možné očakávať uloženie alternatívneho trestu nevylúčilo v zákonných medziach súdu stupňa uvažovať o uložení iných druhov trestov zvlášť podmiennečného trestu. Nesprávne uloženie trestu nepriznaním zákonných benefitov.

Z pohľadu skutkových zistení pre možnosť uloženia trestu po prijatí vyhlásenia obžalovaného podľa § 257 ods.7, 8 Tr. por. je súd povinný vychádzať majoritne z tých zistení , ktoré existovali v čase prijatia vyhlásenia podľa § 257 ods.1 písm. b) Tr. por. a pokiaľ doplnené zistenia do času rozhodnutia o uznaní viny a uložení trestu nespôsobil negatívny dopad na vec obžalovaného, potom súd vychádzajúci z povahy osobitných okolností porušil právo obžalovaného, ktorému zodpovedalo priznanie benefitov podľa §39 ods.1 Tr. zák. a per analógiám podľa § 39 ods.2 písm. d) ods. 4 Tr. zák. v zmysle rozhodovacej praxe NS SR vyjadrenej v rozhodnutí R 44/2017. ktorý judikoval: „Súd po podaní obžaloby rozhoduje spor medzi obžalobou a obhajobou podľa pravidiel kontradiktórneho procesu –objasňovanie (v zmysle zistenia skutkového stavu veci) je doménou orgánov činných v trestnom konaní podľa § 2 ods.10 Tr. por. Preto samotné priznanie obžalovaného nemôže byť poľahčujúcou okolnosťou podľa §36 písm. n/ Tr. zák. Poľahčujúca okolnosť podľa §36 písm. l/ Tr. zák. predpokladá okrem priznania sa páchatel'a aj úprimné oľutovanie trestného činu. Či k takému oľutovaniu došlo, je potrebné posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu, vrátane procesných prejavov páchatel'a (procesne ako obžalovaného) po prijatí vyhlásenia o uznaní viny podľa §257 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. (najmä pri využití práva záverečnej reči a posledného slova) Analógia je pri aplikácii Tr. zák. neprípustná v zmysle rozširovania podmienok trestnosti činu nad rámec zákona. V iných smeroch je prípustná, ak v prospech páchatel'a odstraňuje medzeru v zákone a zodpovedá zmyslu a významu riešenej otázky vo vzťahu k analogicky použitému ustanoveniu. Ak možno páchatel'ovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste mimoriadne znížiť trest podľa §39 ods. 2 písm. d), ods.4 Tr. zák., teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno (teda nie obligatórne) naposledy označené ustanovenie per analogiam a pri použití argumentu a minori ad maior (od menšieho k väčšiemu) použiť aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), c) Tr. por.

(po prijatí takeho vyhlásenia súdom), keďže páchatel' (procesne ako obžalovaný) neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny (dokonca) bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu.“

V danom posudzovaní postoja obžalovaného pôvodne vyzdvihol súd na návrh obhajoby, čo nemohlo byť negované v ďalšom postupe, osobitosť kvalifikovanej ľútosť naplnením skutočného konania obžalovaného, ktorý nielen že odstránil skutkové následky svojho konania ale uhradil obetiam trestných činov na účet MSSR sumu 500€.

Dôkaz: platobný príkaz MSSR

Relevantne konanie obžalovaného po spáchaní skutku musí byť posudzované komplexne z pohľadu faktických krokov sprevádzajúcich kvalifikovanú ľútosť naplnením odškodnenia v kombinácii s príspevkom obetiam bol prejavovaný skutočný postoj obžalovaného, ktorému súdna prax v súlade s rozh. NSSR č. 2To/10/2021 priznáva tzv. „kvalifikovaný postoj ľútosť“.

Prejavy ľútosť páchatel'a nad spáchaním trestného činu môžu byť rôzne, pričom sú závislé od osobnosti páchatel'a, úrovne jeho emocionálnej inteligencie, povahy, spôsobu spáchania trestného činu a jeho následku. Ľútosť je potrebné definovať ako intelligenčnú a emočnú antipatiu k minulej osobnej aktivite (spáchanej trestnej činnosti). K hodnoteniu vnútorného postoja páchatel'a k spáchanému trestnému činu nemožno pristupovať paušálne bez zohľadnenia všetkých vyššie uvedených vplyvov a okolností, ktoré nepochybne determinujú postoj páchatel'a navonok.

Z pohľadu vecných možností nebolo možné dôvodne očakávať od obžalovaného prejavovať a urobiť ako uskutočnil a preto sa mu mali prisudzovať aj nárokovateľné, aj keď fakultatívne benefity spôsobom, akým NSSR vyjadrenie v rozh. NSSR pod č. 2To/11/2021 zverejneného v zbierke rozhodnutí NSSR pod č. R66/2022, ktorý judikoval: „Obmedzenie mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody uvedené v § 39 ods. 4 Tr. zák. sa uplatní iba vtedy, ak konanie o dohode o uznaní viny a prijatí trestu je podľa § 39 ods. 2 písm. d) Tr. zák. jediným dôvodom mimoriadneho zníženia trestu. Ak sa ale v konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu zistí niektorý z ďalších dôvodov mimoriadneho zníženia trestu uvedených v § 39 ods. 1 alebo ods. 2 písm. a) až c) alebo e) Tr. zák., pri ukladaní trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu sa uplatnia obmedzenia podľa § 39 ods.3 Tr. zák. Uvedené platí aj v prípade uznania viny po prijatí vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) alebo c) Tr. por.“

Z uvedeného nemožno favorizovaním predchádzajúcej trestnej minulosti, za ktorú už prijal trest v zmysle chápania zásady zákazu priznávania dvojitého účinku trestnosti za predchádzajúce skutky, diskriminačne nepriznávať benefity, ktoré plynuli z pôsobenia a správania obžalovaného po spáchaní trestnej činnosti, keď už bez odozvy domáhal už v prípravnom konaní uplatnenia postupu konania o dohode a vine a treste, a od spáchania poslednej posudzovanej veci sa do ukladania trestu nedopustil žiadneho proti-spoločenského správania.

Nesprávne uloženie druhu a výmery trestu

Podmienky, za ktorých bol ukladaný trest pri priznávaní rovnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností priamo z obsahu postoja a konania obžalovaného ktorým odstránil škodlivé následky skutku možno považovať za relevantné len tie okolnosti, ktoré vyplynuli po naplnení skutku a preto bolo proporcionálne nárokovateľne oporou podľa rozhodnutí NSSR R-44/2017 a R-66/2022 uplatniť aj postup podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. a analogicky § 39 ods. 2 písm. d) ods. 4 Tr. zák. a v tomto ohľade znížením rozsahu trestnej sadzby o 1/3 posudzovať uloženie trestu v rozsahu 8 mesiacov až 5 rokov.

Z danej hranice trestnej sadzby potom neexistoval zákonný dôvod pre uloženie nepodmienečného trestu a tiež jeho výmery s určením jeho vykonania so stredným stupňom stráženia.

Súd nepredvídateľne nepriznal obžalovanému sankčný benefit, na ktorý mu vznikol skutkovou povahou okolností vyskytujúcich sa po spáchaní skutku nárok pre vylúčenie ktorého v odôvodnení súdu neexistovali racionálne dôvody ktoré by obstáli v teste ústavnosti jeho zmyslu tradícii vyjadrujúcej v zásade, že vždy v prospech obvineného pokiaľ sa vyskytnú v úvahách súdu pochybnosti o existencii alebo neexistencii určitej okolnosti podmieňujúcej prospech obvineného.

Súd len abstraktne bez zrozumiteľného jasne formulovaného zdôvodnenia na strane 5 rozsudku vyjadril že „skutočnosti že obžalovaný je recidivista a spáchal úmyselnú trestnú činnosť vylučujú možnosť aplikácie § 39 Tr. zák “ nenáležite vylúčil obžalovaného konzumovať predvídateľný benefit na uplatnenie ktorého ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. nestanovuje podmienku netrestnej minulosti. Druhý vecný negatívny argument súdu, že benefit nie je prípustný pre spáchanie úmyselného trestného činu obžalovaným je už len nenáležitým pokusom súdu o podloženie slovného vyjadrenia dôvodu. Súd opustil svoju predchádzajúcu argumentáciu keď považoval podmienky osoby páchatel'a v kombinácii s okolnosťami prípadu za hodné zastavenia konania a bez zadováženia negatívnej skutkovej okolnosti súd odmietol priznávať predvídateľný aj keď fakultatívny benefit. Obžalovaný sa domnieva že súd

neproporcionálne bez jasne formulovaného určitého a zrozumiteľného vysvetlenia v rozpore s článkom 46 Ústavy SR vylúčil obžalovaného skonzumovania benefitu pre jeho postoj k veci.

Návrh na rozhodnutie odvolacieho súdu

Na základe uvedeného sa domáhame aby súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a sám uložil podmienený trest odňatia slobody v trvaní 8 mesiacov s podmieneným ohľadom v trvaní 18 mesiacov a l t e r n a t í v n e aby uložil trest 8 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.“

6. Krajský súd v Trnave (ďalej aj len ako „krajský súd“) ako odvolací súd rozhodoval o odvolaní na verejnom zasadnutí, ktoré vykonal za prítomnosti obžalovaného, jeho obhajcu a prokurátora. Prokurátor považuje odvolanie obžalovaného za nedôvodné, a preto ho navrhuje podľa § 319 TP zamietnuť a vyhovieť odvolaniu prokurátora. Obhajca obžalovaného poukázal na dôvody odvolania, ktoré uviedol písomne. Má za to, že podľa odvolania prokuratúry by prišlo k dvojitému pričítaniu trestnej minulosti páchatel'a, ľútosť môže obžalovaný prejavíť len pri prejednaní veci, trestnú minulosť nemôže ovplyvniť. Apeluje na individuálny účinok trestu, ten svojim postojom a nahradením škody prejavil snahu po náprave, poukázal aj na možnosť prerušenia trestného stíhania z dôvodu novely Trestného zákona a rozhodnutia Ústavného súdu.

6. Podľa § 315 Trestného poriadku o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu rozhoduje najvyšší súd.

Podľa § 316 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku:

1) Odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

3) Odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že

a) súd rozhodol v nezákonnom zložení,

b) obžalovaný nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, alebo

c) hlavné pojednávanie bolo vykonané v neprítomnosti obžalovaného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Podľa § 321 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,

b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,

c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,

d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,

e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo

f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

7. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd podľa § 315 Trestného poriadku preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle § 316 Trestného poriadku a zistil, že nie je dôvod na zamietnutie odvolania v zmysle § 316 ods. 1 Trestného poriadku, ani na zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 316 ods. 3 Trestného poriadku. Odvolanie podali prokurátor a obžalovaný ako oprávnené osoby, v zákonnej lehote a proti výroku o treste. Proti výroku o treste je tento opravný prostriedok prípustný. Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a dospel k týmto zisteniam a záverom.

8. Krajský súd vzhľadom na dôvody odvolania prokurátora i obžalovaného smerujúce len čo do výroku o treste a spôsobe jeho výkonu obmedzil svoju prieskumnú povinnosť len na tento výrok.

9. Napadnutým rozsudkom bol obžalovanému uložený trest odňatia slobody vo výmere 1 rok nepodmienečne. Trestnú sadzbu uvedenú v § 212 ods. 3 Trestného zákona okresný súd neupravoval v jej dolnej ani hornej hranici v zmysle § 38 ods. 2 Trestného zákona. V odôvodnení svojho rozhodnutia vysvetlil, akými právnymi úvahami sa okresný súd spravoval, keď rozhodol o existencii dvoch poľahčujúcich okolností a dvoch priťažujúcich okolností. Zohľadnil, že sa jedná o opakované

trestaného recidivistu, že už vykonával v minulosti aj nepodmienečný trest, žalovaného skutku sa dopustil len pár týždňov po výkone trestu odňatia slobody v inej veci, že trestnú činnosť oľutoval a nahradil poškodenej škodu vrátane trov právneho zastúpenia, mnohosť trestnej činnosti. Okresný súd obžalovanému mimoriadne neznižil trest podľa § 39 s odkazom na trestnú minulosť obžalovaného a s ohľadom na to, že šlo o úmyselnú trestnú činnosť. Ukladal tak trest na spodnej hranici trestnej sadzby, nakoľko obžalovaný nahradil spôsobenú škodu, urobil vyhlásenie o vine, a oľutoval trestnú činnosť. Vysporiadal sa aj s okolnosťou priestupkového záznamu po spáchaní prejednávaneho trestného činu.

10. K námietke neprimerane nízkeho trestu krajský súd v plnom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu k uloženému trestu. Okresný súd zohľadnil v dostatočnej miere, že sa jedná o recidivistu, ktorý spáchal trestný čin krátko po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, preto mu nezohľadnil vyhlásenie o vine formou mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody. Čo sa týka úprimnej ľútosť, krajský súd má za to, že vzhľadom na zhodnotenie správania sa obžalovaného v období od spáchania skutku po rozhodovanie o ňom (napriek spáchaniu jedného priestupku, pričom sa však možno stotožniť s úvahou okresného súdu o význame a zohľadnení okolností takéhoto konania obžalovaného) a taktiež aj na základe ďalších procesných prejavov obžalovaného, ako záverečnej reči a posledného slova, možno posúdiť prejav ľútosť obžalovaného ako poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona.

11. K námietke obhajoby o nepriznaní benefitov podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona a per analogiam podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, krajský súd rovnako konštatuje, že okresný súd postupoval správne pri úvahách o druhu a výmere trestu obžalovanému a uložil tomuto trest, ktorý zodpovedá všetkým zásadám pre ukladanie trestu. Okresný súd správne zhodnotil závažnosť konania obžalovaného, osobné pomery obžalovaného, charakter celkovej trestnej činnosti. Obžalovaný bol doposiaľ osemkrát súdne trestaný.

12. U obžalovaného nie je dôvod ukladať trest mimoriadne znížený pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom. Jednak nie sú prítomné žiadne okolnosti, ktoré by umožňovali postup podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona. Jednak nie sú splnené podmienky ani na mimoriadne zníženie trestu s ohľadom na urobienie vyhlásenia o vine.

13. Podľa odôvodnenia stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „NS SR“) z 27. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016, č. 44 Zbierky stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 5/2017, síce možno použiť ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona pri použití argumentu a minori ad maius (od menšieho k väčšiemu), nielen pri páchatelovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste, ale aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku (po prijatí takého vyhlásenia súdom), keďže páchatel (procesne ako obžalovaný) neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny (dokonca) bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu. Avšak súd po prijatí vyhlásenia obžalovaného o vine (rovnako právne rovnocenného vyhlásenia o nepopretí spáchania činu) má možnosť, nie povinnosť, pristúpiť na báze analógie k mimoriadnemu zníženiu trestu za rovnakých podmienok, ako pri schválení dohody o vine a treste.

14. A to práve z dôvodov, uvedených už v predchádzajúcich odsekoch, teda že sa jedná o opakovane trestaného recidivistu, ktorý už vykonával v minulosti aj nepodmienečný trest odňatia slobody a že žalovaného skutku sa dopustil len pár týždňov po výkone trestu odňatia slobody v inej veci. Právo obžalovaného porušené nebolo, na benefity z hľadiska ukladania mimoriadneho zníženia trestu nie je nárok ak nie sú súčasne splnené ďalšie podmienky na takýto postup. Práve okolnosť, že obžalovaný sa priznal k trestnej činnosti, túto oľutoval, nahradil škodu a najmä urobil vyhlásenie o vine viedli k tomu, že mu nebol ukladaný trest v polovici zákonom ustanovenej trestnej sadzby, ako by tomu bolo keby takéto vyhlásenie obžalovaný neurobil.

15. Krajský súd považuje úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok za správny a zákonný. Správny je aj výrok o zaradení obžalovaného do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, nakoľko obžalovaný bol v predchádzajúcich desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin.

16. Keďže krajský súd nezistil žiadne dôvody pre zmenu prvostupňového rozhodnutia, odvolanie obžalovaného v zmysle § 319 Trestného poriadku zamietol. Upozorňuje len okresný súd, že zrejme nedopatrením nepremietol do výroku rozhodnutia skutočnosť, že ukladal trest podľa Trestného zákona účinného do 31.12.2020 (táto skutočnosť vyplýva jednak z výroku o právnej kvalifikácii, jednak z odôvodnenia rozhodnutia), čo možno napraviť vydaním opravného uznesenia.

17. Záverom k žiadosti obžalovaného, prednesenej jeho obhajcom pri záverečnom návrhu, že súd by mal prerušiť trestné stíhanie s ohľadom na pozastavenie účinnosti novely trestného zákona Ústavným súdom SR, krajský súd uvádza, že sa stotožňuje s názorom (viď Právne listy 12.3.2024, JUDr. Šamko Peter),

podľa ktorého pokiaľ ešte konkrétna právna norma účinná nie je, nakoľko ešte neubehla legisvakačná lehota, respektíve jej účinnosť nenastane v dôsledku rozhodnutia ústavného súdu o pozastavení účinnosti právneho predpisu alebo jeho časti, potom nejde o právnu normu, ktorá by bola v praxi použiteľná (ktorá by mohla byť použitá na úpravu právnych vzťahov) a teda ani nemožno hovoriť, že ide o právnu normu, ktorej použitie by mohlo byť rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej (nedá sa logicky hovoriť o právnej norme, ktorá zatiaľ nebola účinná vôbec, že ide o právnu normu, ktorej použitie je rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej, nakoľko sa aplikuje stále stará právna norma, pretože jej obsah nebol zatiaľ účinne zmenený, keďže nová právna norma účinnosť zatiaľ nenadobudla).

Totíž podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku policajť preruší trestné stíhanie, ak ústavný súd alebo Súdny dvor Európskej únie pozastaví účinnosť právneho predpisu alebo jeho časti, ktorého použitie je rozhodujúce pre konanie alebo rozhodnutie vo veci samej.

V zmysle uvedeného platí, že novelizácia právneho predpisu (tzv. novela) mení, dopĺňa, či ruší určitú časť skoršieho právneho predpisu. Novela je síce obsahovo viazaná na novelizovaný právny predpis, avšak je právnym predpisom samostatným. Má preto vlastnú platnosť a aj svoju vlastnú účinnosť. Až odo dňa svojej účinnosti sa jej obsah stáva obsahom právneho predpisu novelizovaného a musí byť použitý v aplikačnej praxi. Až dňom účinnosti novely je novela inkorporovaná do skoršieho právneho predpisu a je pripravená na použitie a až po nadobudnutí účinnosti novely je skorší právny predpis účinný vo svojej zmenenej podobe (Knapp, V.: Teorie práva. Plzeň: Aleš Čeněk, 2024 s. 173 a nasl.).

Z ustanovenia § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku je pritom zjavné, že sa týka iba prípadov, v ktorých ústavný súd pozastavil účinnosť už účinného právneho predpisu alebo jeho časti. Tento záver nepochybne vyplýva z toho, že musí ísť o pozastavenie právneho predpisu alebo jeho časti, ktorého „použitie“ je rozhodujúce pre konanie alebo rozhodnutie vo veci samej, t. j. musí ísť o takú právnu normu, ktorá je už na právne vzťahy aplikovateľná, nakoľko len účinná právna norma môže byť orgánmi činnými v trestnom konaní, či súdmi „použitá“, teda aplikovaná. Slovo „použitie“ uvedené v ustanovení § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku sa teda vzťahuje k aplikácii právnej normy v praxi, ktorá je možná len vtedy, ak ide o právnu normu účinnú. Toto slovo použil zákonodarca zámerne, nakoľko tak chcel jednoznačne vyjadriť, že pre trestné stíhanie, či rozhodnutie vo veci samej sú relevantné iba tie právne normy, ktoré sú už účinné, nakoľko len tie sú použiteľné a preto je nutné prerušiť trestné stíhanie, ak ústavný súd takúto už účinnú a použiteľnú právnu normu pozastaví (dočasne „zmrazi“ jej účinnosť).

Nejde tu preto o reštriktívny výklad ustanovenia § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku, ale ide o výklad jazykový, logický a teleologický, ktorý sa pohybuje v hraniciach textu zákona. Nová právna úprava nie je ešte účinná a je bez významu, či je to preto, že účinnosť pozastavil ústavný súd alebo napríklad preto, že plynie legisvakačná lehota medzi platnosťou a účinnosťou právnej normy. Orgány aplikácie práva musia postupovať podľa tej právnej normy, ktorá je účinná v čase ich rozhodovania a nemôžu brať do úvahy právnu normu, ktorá nebola a ani nie je účinná a je bez významu z akých dôvodov ešte účinná nie je. Obsah právnej normy sa pre orgány aplikácie práva mení až vtedy, ak nová právna norma vstúpi do účinnosti, nakoľko až vtedy účinne mení obsah doterajšej právnej normy a musí byť použitá na právne vzťahy.

To, že orgány aplikácie práva postupujú pri svojom rozhodovaní podľa účinnej právnej normy a nečakajú na to, či a prípadne kedy nadobudne účinnosť nová právna úprava nemôže byť porušením žiadneho zákonného, či ústavného princípu, nakoľko úlohou orgánov aplikácie práva je práve prejednávanie a rozhodovanie trestných vecí a nie meditovanie nad tým, či právny predpis, ktorý ešte nie je účinný a ktorý ani nikdy nemusí nadobudnúť účinnosť je alebo nie je v prospech obvineného.

Možno preto uzatvoriť, že novela Trestného zákona doposiaľ nenadobudla účinnosť, nakoľko jej účinnosť bola pozastavená uznesením ústavného súdu a preto nie je aplikovateľná (použiteľná) na žiadne trestné veci. Jej ustanovenia teda nie sú nateraz rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej v žiadnej trestnej veci a preto v tejto situácii nie je ani možné aplikovať ustanovenie o prerušení trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku, či obdobné ustanovenia týkajúce sa súdneho konania. Prerušenie trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku v dôsledku uznesenia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/2024 zo dňa 28.02.2024 by bol postup zjavne v rozpore so zákonom. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.